

ВІДГУК

офіційного опонента опонента, доктора економічних наук, професора

Іванової Марини Іллівни на дисертаційну роботу

Межерицького Данила Анатолійовича на тему:

«УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ БІЗНЕСУ»

поданої до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»

Ступінь актуальності теми дисертаційного дослідження.

Актуальність дисертаційного дослідження Межерицького Д.А. зумовлена необхідністю формування нових підходів до управління економічним розвитком промислових підприємств в умовах глибоких структурних трансформацій національної та світової економіки. Сучасне промислове виробництво функціонує під впливом одночасної дії численних факторів невизначеності, серед яких цифровізація, прискорення технологічних змін, посилення глобальної конкуренції, нестабільність ланцюгів постачання, військові ризики, зміна інвестиційних пріоритетів та необхідність забезпечення стійкого розвитку підприємств. За таких умов традиційні моделі управління вже не забезпечують необхідного рівня гнучкості, швидкості прийняття управлінських рішень та здатності підприємств ефективно реалізовувати довгострокові стратегії розвитку.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває для промислових підприємств України, діяльність яких здійснюється в умовах воєнної економіки, масштабних руйнувань виробничої інфраструктури, дефіциту інвестиційних ресурсів, втрати частини виробничих потужностей, кадрового дефіциту та необхідності інтеграції до європейського економічного простору. Відновлення конкурентоспроможності вітчизняної промисловості безпосередньо залежить від здатності підприємств реалізовувати комплексні проекти розвитку, що поєднують

інноваційні, цифрові, організаційні та інвестиційні перетворення в єдину систему стратегічного управління.

Одночасно світова практика свідчить про стрімкий розвиток інноваційних моделей бізнесу, заснованих на цифрових технологіях, платформних рішеннях, використанні штучного інтелекту, управлінні даними, інтеграції принципів сталого розвитку та гнучких методологій проєктного менеджменту. За цих умов саме проєктний підхід стає одним із ключових інструментів забезпечення економічного розвитку підприємств, оскільки дозволяє оперативно адаптувати бізнес-процеси до змін зовнішнього середовища, ефективно розподіляти ресурси, мінімізувати ризики та формувати довгострокові конкурентні переваги.

Разом із тим результати сучасних наукових досліджень свідчать про недостатній рівень опрацювання методичних засад інтеграції проєктного управління з інноваційними бізнес-моделями підприємств. Існуючі концепції переважно орієнтовані на окремі аспекти управління проєктами або розвитку бізнес-моделей і недостатньо враховують взаємозв'язок цифрової зрілості підприємства, стратегічної синхронізації проєктного портфеля, інноваційної активності, адаптивності організації та ефективності використання ресурсного потенціалу. Особливої уваги потребує розроблення комплексного механізму управління проєктами економічного розвитку, здатного забезпечити узгодження стратегічних цілей підприємства із сучасними інноваційними моделями ведення бізнесу.

Таким чином, дисертаційне дослідження Межерицького Д.А. спрямоване на розв'язання важливої науково-практичної проблеми, пов'язаної з удосконаленням теоретико-методологічних засад і розробленням сучасного прикладного інструментарію управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств за інноваційних моделей бізнесу. Практична цінність отриманих результатів полягає у можливості їх використання промисловими підприємствами для підвищення ефективності реалізації проєктного портфеля, прискорення цифрової трансформації, забезпечення стратегічної стійкості, зміцнення конкурентних позицій та формування передумов довгострокового економічного зростання в умовах післявоєнного відновлення економіки України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна.

Рецензуючи дисертаційну роботу, насамперед слід відзначити її цілісність, внутрішню логіку та високий рівень методологічної послідовності. Усі структурні

елементи дослідження органічно взаємопов'язані, а сформульовані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є взаємоузгодженими й обґрунтованими. Автору вдалося забезпечити гармонійне поєднання сучасних теоретичних концепцій управління розвитком підприємств із прикладними інструментами проєктного менеджменту, що дозволило сформувати комплексне бачення досліджуваної проблематики.

Перший розділ дисертації характеризується ґрунтовним аналізом еволюції наукових підходів до управління економічним розвитком промислових підприємств та ролі проєктного управління в реалізації стратегічних змін. Автор не обмежується систематизацією існуючих наукових позицій, а здійснює їх критичне осмислення з урахуванням сучасних тенденцій цифрової трансформації, інноваційного розвитку та поширення нових бізнес-моделей. На цій основі запропоновано авторський підхід до трактування управління проєктами економічного розвитку, який інтегрує стратегічний, процесний та інноваційний компоненти в єдину систему управління підприємством.

Другий розділ вирізняється доцільністю використаного методичного інструментарію та його комплексністю. Автор застосовує сучасні методи стратегічного аналізу, економіко-математичного моделювання, оцінювання ефективності управлінських рішень і проєктного менеджменту, що забезпечує всебічне дослідження процесів економічного розвитку підприємств. Важливо, що запропоновані методичні підходи не є механічним поєднанням відомих інструментів, а адаптовані до специфіки функціонування промислових підприємств в умовах високої невизначеності, цифровізації економіки та швидкої зміни зовнішнього середовища. Це значно підвищує їх прикладну цінність і можливості практичного використання.

Третій розділ логічно завершує дослідження, демонструючи практичну реалізацію запропонованих теоретичних і методичних положень. Розроблені автором моделі та механізми управління проєктами економічного розвитку апробовано на матеріалах промислових підприємств, що дозволило підтвердити їх ефективність та практичну доцільність. Запропоновані рекомендації враховують сучасні виклики цифрової трансформації, інноваційного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та необхідність забезпечення стратегічної адаптивності підприємств у післявоєнний період відновлення економіки України.

Загалом результати дисертаційного дослідження базуються на широкій інформаційній та аналітичній основі, що охоплює сучасні наукові праці, статистичні матеріали, офіційну звітність підприємств, нормативно-правові документи, міжнародні

стандарти у сфері проєктного менеджменту, цифрової трансформації та інноваційного розвитку. Використана доказова база є достатньою для підтвердження сформульованих висновків, а всі запропоновані рекомендації мають логічний взаємозв'язок із результатами проведеного дослідження, відзначаються науковою аргументованістю, внутрішньою послідовністю та високою практичною значущістю для управління економічним розвитком промислових підприємств.

Наукова новизна положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх практичне значення.

Оцінюючи наукову новизну дисертаційного дослідження, насамперед слід відзначити, що автор не обмежився узагальненням відомих наукових положень у сфері проєктного менеджменту та економічного розвитку підприємств, а запропонував низку нових теоретико-методичних рішень, спрямованих на підвищення ефективності управління розвитком промислових підприємств в умовах інноваційної трансформації економіки. Наукова новизна дослідження проявляється на концептуальному, методичному та прикладному рівнях, що забезпечує комплексний характер отриманих результатів.

Передусім заслуговує на позитивну оцінку розроблення авторської концепції управління проєктами економічного розвитку промислового підприємства, яка інтегрує принципи стратегічного управління, проєктного менеджменту, цифрової трансформації та інноваційного розвитку в єдину систему прийняття управлінських рішень. На відміну від існуючих підходів, запропонована концепція орієнтована не лише на успішну реалізацію окремих проєктів, а й на забезпечення довгострокової адаптивності підприємства, синхронізацію стратегічних цілей із портфелем проєктів та формування стійких конкурентних переваг у мінливому зовнішньому середовищі.

Важливим науковим результатом є удосконалення методичних засад оцінювання ефективності управління проєктами економічного розвитку. Автор пропонує комплексний підхід, який враховує не лише традиційні економічні показники результативності, а й рівень інноваційності бізнес-моделі, цифрової зрілості підприємства, швидкість адаптації до змін ринкового середовища, ефективність використання ресурсів та здатність підприємства формувати нові джерела створення вартості. Такий підхід значно розширює можливості комплексного оцінювання результатів реалізації стратегічних проєктів розвитку.

Окремої уваги заслуговує запропонований автором механізм інтеграції інноваційних моделей бізнесу в систему проєктного управління. Його відмінною

особливістю є забезпечення взаємозв'язку між процесами стратегічного планування, управління портфелем проєктів, цифровими технологіями та розвитком організаційних компетентностей підприємства. Це створює передумови для підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів, скорочення тривалості реалізації проєктів та посилення гнучкості управління в умовах високої невизначеності.

Наукову цінність становить також розвиток теоретичних положень щодо сутності економічного розвитку промислового підприємства. Автор розглядає його не як сукупність окремих економічних показників або результатів інвестиційної діяльності, а як безперервний процес стратегічних змін, що реалізується через систему взаємопов'язаних інноваційних проєктів, цифрових перетворень і організаційних трансформацій. Таке трактування дозволяє розширити сучасні наукові уявлення про механізми забезпечення довгострокового розвитку підприємств та відповідає актуальним тенденціям розвитку світової економіки.

Безумовною перевагою дисертаційного дослідження є його практична спрямованість. Запропоновані методичні підходи, моделі та рекомендації мають прикладний характер, апробовані на матеріалах промислових підприємств і можуть бути використані для вдосконалення системи управління проєктами економічного розвитку, формування сучасних інноваційних бізнес-моделей, підвищення ефективності стратегічного управління та забезпечення конкурентоспроможності підприємств в умовах цифрової економіки та післявоєнного відновлення України.

Сукупність отриманих результатів свідчить про те, що дисертаційна робота Межерицького Д.А. містить вагомі елементи наукової новизни, суттєво розвиває сучасні теоретико-методичні засади управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств та становить помітний внесок у розвиток теорії проєктного менеджменту, стратегічного управління й інноваційного розвитку промисловості.

Значення результатів виконаного дослідження для науки та практики.

У науковому аспекті дисертаційне дослідження робить вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних засад управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств в умовах інноваційної трансформації економіки. Автором розвинено сучасні підходи до інтеграції стратегічного менеджменту, проєктного управління та інноваційних моделей бізнесу в єдину концептуальну систему, що дозволяє розглядати економічний розвиток підприємства як результат реалізації взаємопов'язаного портфеля стратегічних проєктів. Запропоновані методичні положення розширюють існуючі наукові уявлення про механізми адаптації

промислових підприємств до цифрової економіки, високої турбулентності зовнішнього середовища та необхідності безперервного впровадження інновацій.

Наукову цінність становить також запропонований комплексний підхід до оцінювання результативності управління проєктами економічного розвитку, який поєднує економічні, інноваційні, організаційні та цифрові параметри функціонування підприємства. Такий підхід створює методологічне підґрунтя для подальших досліджень у сфері стратегічного розвитку промислових підприємств, формування адаптивних бізнес-моделей та підвищення ефективності проєктного управління в умовах цифрової трансформації.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає у можливості безпосереднього використання розроблених моделей, механізмів і методичних рекомендацій у діяльності промислових підприємств. Запропонований механізм управління проєктами економічного розвитку дозволяє забезпечити узгодження стратегічних цілей підприємства з портфелем інноваційних проєктів, підвищити ефективність використання матеріальних, фінансових та інтелектуальних ресурсів, скоротити строки реалізації проєктів і своєчасно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища.

Практичну цінність мають також рекомендації щодо інтеграції інноваційних моделей бізнесу в систему стратегічного управління підприємством. Їх застосування сприятиме підвищенню рівня цифрової зрілості підприємств, розвитку інноваційної діяльності, удосконаленню процесів прийняття управлінських рішень та формуванню стійких конкурентних переваг в умовах швидких технологічних змін. Використання запропонованих підходів дозволяє забезпечити більш ефективне управління портфелем проєктів, оптимізувати розподіл ресурсів між напрямками розвитку та мінімізувати ризики реалізації стратегічних ініціатив.

Особливої практичної значущості результати дослідження набувають у контексті післявоєнного відновлення економіки України, коли промислові підприємства потребують сучасних інструментів управління трансформаційними процесами, цифрової модернізації виробництва та реалізації масштабних інвестиційно-інноваційних проєктів. Запропоновані в дисертації методичні рішення можуть бути використані керівниками підприємств, консультантами з проєктного менеджменту, органами державного управління та інституціями, що формують політику підтримки інноваційного розвитку промисловості.

Результати дослідження також доцільно використовувати у навчальному процесі під час викладання дисциплін із проєктного менеджменту, стратегічного управління, управління інноваціями, розвитку бізнес-моделей та економіки підприємства. Таким чином, наукові положення дисертації органічно поєднуються з їх практичною спрямованістю, а запропоновані теоретико-методичні розробки створюють надійну основу для вдосконалення системи управління економічним розвитком промислових підприємств на сучасному етапі розвитку економіки.

Повнота викладу результатів дослідження в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Результати дисертаційного дослідження достатньою мірою висвітлені у наукових публікаціях автора та відповідають встановленим вимогам щодо апробації результатів дисертаційної роботи. Загалом за темою дисертації опубліковано 12 наукових праць, серед яких 6 статей у фахових наукових виданнях України (зокрема одна одноосібна), 1 стаття у міжнародному науковому журналі, що індексується в базі Scopus, а також 5 публікацій апробаційного характеру у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій. Такий обсяг наукових публікацій свідчить про системний характер дослідження та послідовне висвітлення його результатів на різних етапах виконання дисертаційної роботи.

Тематика опублікованих праць повною мірою відображає зміст дисертації та охоплює її ключові напрями. У наукових статтях висвітлено питання розвитку теоретичних засад управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств, удосконалення інноваційних моделей бізнесу, цифрової трансформації, стратегічного управління, формування проєктного портфеля та оцінювання ефективності реалізації проєктів розвитку. Публікації демонструють логічну еволюцію наукових результатів автора: від дослідження концептуальних положень до розроблення практичних моделей, механізмів і методичних рекомендацій.

Важливим підтвердженням наукової апробації результатів є їх представлення на міжнародних науково-практичних конференціях протягом 2024–2026 років. Матеріали дослідження були оприлюднені під час міжнародних конференцій, присвячених стратегічним пріоритетам розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також питанням сталого економічного розвитку та економічної безпеки. Це свідчить про проходження результатами дослідження відкритого наукового обговорення, отримання професійної оцінки фахової спільноти та їх відповідність сучасним тенденціям розвитку економічної науки.

У цілому кількість, рівень та тематична спрямованість наукових публікацій повністю відповідають змісту дисертаційної роботи, забезпечують достатній рівень апробації отриманих результатів і підтверджують особистий внесок автора у розвиток теоретичних та прикладних засад управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств за інноваційних моделей бізнесу.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, компіляції, фабрикації та фальсифікації.

Матеріали дисертаційного дослідження Межерицького Д.А. та наукові публікації за його тематикою свідчать про дотримання принципів академічної доброчесності та високий рівень академічної культури. Усі використані наукові положення, результати досліджень, статистичні дані та ідеї інших авторів супроводжуються належними бібліографічними посиланнями. Дисертація містить декларацію здобувача про самостійне виконання дослідження, особистий внесок у отримані результати та відповідальність за їх достовірність, що відповідає чинним вимогам до дисертаційних робіт.

Зауваження та/або дискусійні питання щодо положень дисертації.

Високо оцінюючи науковий рівень дисертаційного дослідження Межерицького Д.А., вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та дискусійні положення, які не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, однак можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

1. Автором розроблено інтегральний механізм синхронізації проєктного портфеля з інноваційною бізнес-моделлю підприємства. Водночас практична апробація здійснена переважно на матеріалах великих промислових підприємств. Доцільно було б більш детально обґрунтувати можливості адаптації запропонованого механізму для середніх і малих виробничих підприємств, які мають істотно інші організаційні та ресурсні обмеження.

2. Запропонований автором інтегральний індекс є одним із найбільш цікавих результатів дослідження. Разом із тим у роботі варто було б докладніше розкрити методику визначення ваг окремих показників та провести аналіз чутливості інтегрального показника до їх зміни, що підвищило б універсальність практичного застосування запропонованої моделі.

3. Запропонована багатоконтурна система стратегічного моніторингу та контролінгу є методично обґрунтованою, однак дисертація практично не висвітлює питання інформаційного забезпечення її функціонування. Зокрема, дискусійним

залишається питання інтеграції запропонованої моделі з сучасними ERP, CRM або BI системами, які сьогодні широко використовуються на промислових підприємствах.

4. Представлені у роботі прогностичні сценарії є логічними та достатньо аргументованими. Разом із тим їх практична цінність була б ще вищою за умови визначення кількісних критеріїв переходу між окремими сценаріями та наведення більш деталізованих рекомендацій щодо управлінських дій керівництва підприємства в кожному з них.

5. Для апробації автор обрав відомі українські та міжнародні промислові підприємства, що забезпечує належний рівень достовірності результатів. Водночас розширення вибірки за рахунок підприємств інших галузей промисловості дозволило б додатково підтвердити універсальність запропонованих методичних положень та розширити можливості їх практичного використання.

Наведені зауваження мають переважно рекомендаційний і дискусійний характер та жодною мірою не знижують наукової цінності дисертаційної роботи. Загалом дисертація Межерицького Д.А. є завершеним, самостійним і змістовним науковим дослідженням, результати якого мають вагоме теоретичне та практичне значення.

Висновок щодо відповідності дисертації чинним вимогам.

Дисертаційна робота Межерицького Данила Анатолійовича на тему «Управління проектами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу» є самостійною завершеною науковою працею, у якій розв'язано важливе науково-прикладне завдання – удосконалено теоретико-методичні засади та розроблено практичний інструментарій управління проектами економічного розвитку промислових підприємств на основі впровадження інноваційних моделей бізнесу, що сприяє підвищенню ефективності стратегічного управління, адаптивності та конкурентоспроможності підприємств в умовах цифрової трансформації економіки.

На підставі викладеного вважаємо, що дисертація Межерицького Данила Анатолійовича на тему «Управління проектами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу» відповідає тематиці галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Межерицький Данило

Анатолійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри ,

Національного університет

«Дніпровська політехніка»

Марина Іллівна Іванова

Підпис Іванової М.І.
засвідчую:
вчений секретар
Вченої ради
Кашошча

